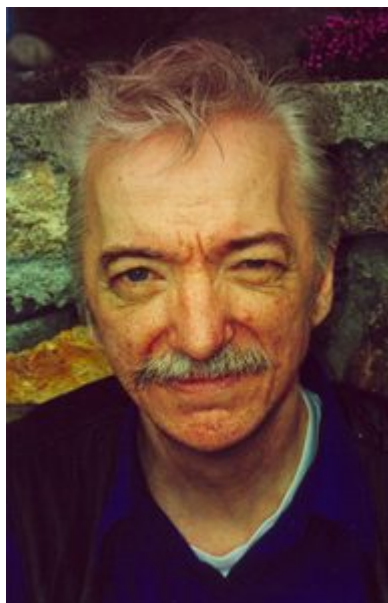

Norske sf-forfattere: Ingar Knudtsen jr.

Cato Pellegrini

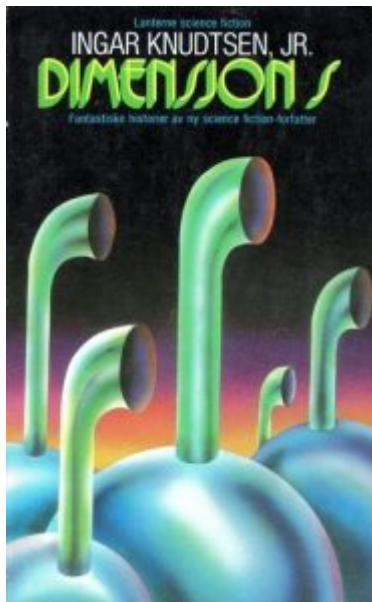

Ingar Knudtsen jr. (1944 -) ble født på øya Smøla utenfor Kristiansund. Familien flyttet til fastlandet da han var fem år gammel. På grunn av sykdom i barndommen avsluttet han aldri folkeskolen. Engelsk skal han etter sigende ha lært ved at han kjøpte en ordbok og en engelsk roman, og gikk i gang med å lese.

Han giftet seg i 1964 og de fikk ett barn sammen. En periode var han deltids avisredaktør for en lokal månedsavis, hvor han skrev det meste av stoffet selv. Han ble etter hvert opptatt av anarkisme, og valgte derfor å si opp stillingen. Ifølge ham selv var hans politiske overbevisning en medvirkende årsak til at han hadde vansker med å finne annet arbeid. Han forsøkte seg som gårdsarbeider og symaskin-reparatør, og var hjemmeværende husfar i noen år. I ledige stunder skrev han noveller, og på et tidspunkt ble familien enig om at han skulle forsøke seg som forfatter på heltid. Han så seg aldri tilbake.

Knudtsen ble raskt Nova-lesernes yndling. Hans actionfylte noveller hadde umiddelbar appell til alle dem som først og fremst betraktet science fiction som underholdning (men med «budskap»). Oppmuntret av at han vant Nova-statuetten i 1974 for novellen «Planetfall», sendte han en bunke noveller avsted til Gyldendal.

Debutsamlingen kom ut i *Lanterne science fiction* under tittelen *Dimensjon S* (1975). Den adskilte seg fra de mer «litterære» norske bøkene i serien ved at den inneholdt fartsfylt, rett-på-sak science fiction av velkjent merke. Imidlertid var dette den eneste boken han lyktes med å få utgitt hos Gyldendal, men det var definitivt ikke den siste han skulle komme til å skrive.

Rent tematisk favnet novellene vidt. Enkelte var superkorte, bare et par sider lange, ofte med et overraskende sluttpoeng. De noe lengre historiene var skrevet i den samme visuelle, minimalistiske stilen. Beskrivelsene av mennesker og miljøer var ikke mer detaljerte enn de behøvde å være, og dialogene hadde til formål å drive handlingen fremover, snarere enn å gi personene dybde.

Liksom Øyvind Myhre var også Ingar Knudtsen opptatt av koloniseringen av planeten Mars. Frigjøringskampen til Mars Space Organisation skildres i en lang rekke noveller og tre-fire romaner. Det er interessant at to forfattere med så vidt forskjellig politisk oppfatning tilsynelatende kunne være så enige om hvordan kampen vil arte seg - de var forøvrig også nære venner privat.

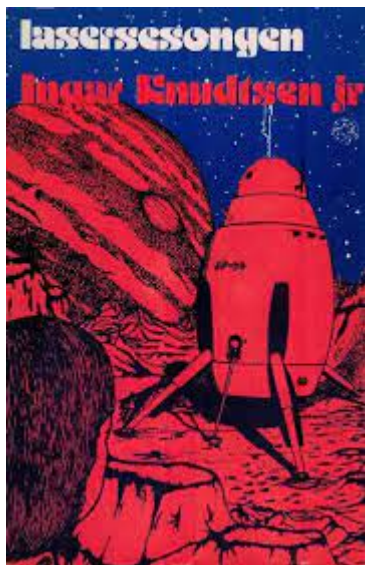
Samme år utga Rune Forlag en samling med rene horror- og fantasy-noveller, kalt *Under ulvemånen* (1975). Boken viste at Knudtsen behersket hele spekteret av fantastiske virkemidler. Den er nok ikke like spennende som debutboken, men leserne vil likevel føle seg godt underholdt. Også hans to neste bøker ble utgitt på dette forlaget.

I 1976 publiserte han hele to romaner: Kortromanen *Planetjegerne* som sto i NOVA nr. 4/1976 (den ble først trykket som føljetong i avisen *Tidens Krav*), samt den politiske dystopien *Jernringen*. *Planetjegerne* er den første norske, vaskeekte space opera-roman, og handler om stjerneskippet Kentaurus, som flyr rundt i verdenrommet og leter etter beboelige planeter. Historien har sjarmer og driv.

Bakgrunnen i *Jernringen* er en autoritativ politistat, ledet av diktatoren Konrad Grande. Mot denne overmakt kjemper en undergrunns opprørsbevegelse. Som så ofte hos Knudtsen er hovedpersonen

en kvinne. Hun har mistet ett år av sin hukommelse og prøver å finne ut av hva som skjedde med henne i den perioden hun ikke husker. Romanen er spennende som en thriller, men ville ha vunnet på at forfatteren hadde brukt noen flere sider på å gi personene personlighet og autentisitet. Boken ble belønnet med Nova-statuetten i 1977.

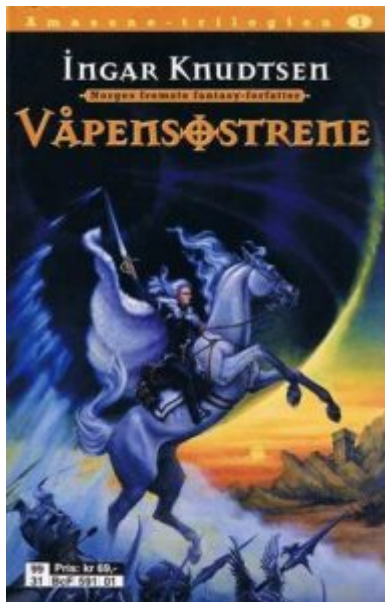
Neste bok ut var novellesamlingen *Lasersesongen* (1977), som på mange måter lignet på *Dimensjon S*. Novellene var gjennomgående noe lengre, og var bedre skrevet. Igjen var det en blanding av romfarts-science fiction, med andre temaer inn i mellom. Den inneholdt noen av Knudtsens mest kjente og vellykkede noveller, deriblant «Flukten».

Knudtsens tre ungdomsromaner på Cappelen Forlag fikk overveiende gode kritikere og solgte overraskende godt til å være science fiction. *Tyrannosaurus Rex* (1978) var beretningen om den aller første intelligente skrekkøglen, mens *Tova* - en roman fra Mars - og *Reisen til Jorda* var ekte science fiction. Selv om personene er unge, var de to romanene leseverdige. Begge tilhører hans før nevnte fremtidsunivers.

På dette tidspunkt hadde Terje Wanberg overtatt rettighetene og arven etter at magasinet NOVA gikk inn i 1979, og startet Bok og Magasinforlaget. Etter flere antologier med oversatte noveller, var det nærmest en selvfølge at Wanberg skulle utgi Ingar Knudtsens neste bøker.

Operasjon Ares (1984) var Norges første science fiction-kriminal, og forente det beste de to sjangrene har å by på. Boken ble opprinnelig annonsert som nr. 6 i STOWA Forlags serie med billigbøker, *Nova Science Fiction*, men serien ble innstilt etter den fjerde utgivelsen. Kort fortalt handler *Operasjon Ares* om at det blir begått et mord ombord i et romskip, og oppklaringen er mildt sagt overraskende. Boken inneholdt dessuten to utmerkede noveller.

Pandoras planet (1986) og *Tryllekunst* (1987) hadde som formål å samle alle de av Knudtsens noveller som ikke hadde vært med i de tidligere samlinger. Begge bøker er mer ujevne, men kompletterer likevel hans samlede produksjon. Det var også planer om å utgi *Lasersesongen* på nytt, men prosjektet strandet på forlagets økonomi.

På 1990-tallet satset forlaget Bladkompaniet på å utgi en håndfull norske forfattere av fantastisk litteratur. Knudtsen utsendte trilogien om Amasonene, et mytisk krigerfolk som angivelig skal ha levd i Midt-Østen for 3000 år siden, der kvinnene hadde makten og styrte sine samfunn etter kvinnelige idealer og prinsipper: *Våpensøstrene* (1987), *Rød Måne* (1989) og *Løvinnens sjel* (1990). *Rød Måne* ble belønnet med *Norcon*-prisen i 1989. Bøkene er snarere fantasy enn science fiction, men de er så godt skrevet og speiler Ingar Knudtsens idealer og forestillinger på en så forbilledlig måte at jeg ikke kommer utenom å nevne dem. På 2000-tallet skrev han ytterligere to bøker i serien.

I annen halvdel av forfatterskapet orienterte Knudtsen seg mer i retning av magisk realisme og mainstream. Han skrev om kvinnelige FNL-soldater i Saigon og en kvinnelig jagerpilot som kjempet mot general Franco under den spanske borgerkrigen, samt en roman som kan ses som et innlegg i debatten om ulver.

At han med årene beveget seg bort fra science fiction, var både et utslag av hans utvikling som forfatter, og av at norske forlag på denne tiden mer eller mindre hadde sluttet å utgi alt som smakte av fantastisk litteratur for voksne. Hans siste roman kom i 2008.

Cato Pellegrini